

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۲/۰۴/۲۸

محمد مُحق

هفت و هشت ثور، و سیاهچاله‌ای میان این دو

هفت و هشت ثور دو روز تاثیرگذار و دو روی‌داد دیوار به دیوار در تاریخ معاصر ما است با سیاهچاله‌ای که میان‌شان دهن باز کرد، برای بلعیدن همه دار و ندار ما.

از بُعد سیاست بین‌الملل، هفت ثور بخشی از ستراتیژی توسعه طلبانه اتحاد جماهیر شوروی سابق بود، و هشت ثور بخشی از ستراتیژی متقابل بلوک غرب در دوران جنگ سرد. هفت ثور گامی بود از سوی شوروی برای نزدیک شدن به آب‌های گرم و امتداد یافتن به سمت جنوب آسیا، و هشت ثور کيفری از سوی رقیب برای در هم شکستن ستون فقرات آن.

ما اما در این میان چه کاره بودیم؟ آن دستگیری‌ها و برپا شدن زندان‌ها برای چه بود؟ آن گورهای دسته‌جمعی چرا پدید آمد؟ آن موج رعب و وحشت از ما چه می‌خواست؟ آن کودتاچیان چه رویایی در سر داشتند؟ در طرف مقابل، آن شورش‌ها از کجا طراحی و مدیریت می‌شد؟ آن اسلحه چگونه به دست مخالفان می‌رسید؟ آن پول‌های هنگفت برای چه سرازیر می‌شد؟ آن تبلیغات ایدئولوژیک چرا به راه افتاده بود؟ آن همه دستگاه استخباراتی چگونه فعالیت‌های خود را زیر نام دین و مقدسات مردم پنهان کرده بودند؟ ما به‌راستی در کجای کار قرار داشتیم؟

در سطحی دیگر، آیا این، جنگ سنت و مدرنیته بود؟ آیا تقابل شهر و روستا بود؟ آیا هم‌آوردی دین و ضد دین بود؟ آیا نبرد طبقات فرودست و فرادست بود؟ همچنان می‌توان پرسید: نخبگان ما جهان را چگونه می‌دیدند؟ آگاهی‌شان از تحولات دنیا به چه پیمانه بود؟ منافع ملی را چگونه تعریف می‌کردند؟ از رابطه دولت و ملت چه چیزی می‌فهمیدند؟ احزاب ما تا کجا مستقل و خودگردان بودند؟ نهاد دین در جامعه ما چه رسالتی برای خود تعریف کرده بود؟ و روشن‌فکران ما تا کجا ظرفیت گفت‌وگو و تفاهم داشتند؟

از حیث پیامد، آیا آن‌چه رخ داد به آن‌همه هزینه می‌ارزید؟ میلیون‌ها کشته و زخمی، میلیون‌ها مهاجر و آواره، و چند نسل گرفتار جنگ و بی‌سرنوشتی، با زخم‌هایی ناسور تا اعماق استخوان‌ها! آیا اکنون تداوم آن دعوا به سود ما است و از هواداری هفت ثور یا طرف‌داری هشت ثور به جایی خواهیم رسید؟ و از تکرار این‌که این طرف بیشتر به حق بود یا آن طرف کمتر مقصر، و این یکی سزاوار نفرین است و آن دیگری شایسته تجلیل، آیا طرفی بر خواهیم بست؟ آیا از این گلاویز شدن و دست در گریبان هم انداختن حاصلی بر خواهیم چید؟

ملت‌های دیگر، با نقد خویشتن، از گذشته‌های خود درس می‌گیرند؛ ما از این‌همه روی‌داد سهمگین چه درسی گرفته‌ایم؟ آیا آموخته‌ایم گرهی را که با دست باز می‌شود به دندان باز نکنیم؟ آیا آموخته‌ایم که درد و رنج مردم را رُوکش توهمات ایدئولوژیک خود نگردانیم؟ آیا آموخته‌ایم که به انقلاب‌های کور و عصیان‌های بی‌دورنما دل نبندیم؟ آیا آموخته‌ایم که آزادی را با هیچ متاعی به سودا نگذاریم؟ آیا آموخته‌ایم که در شطرنج سیاست، اسپ و فیل بازی خود باشیم نه سرباز پیاده بازی دیگران؟ آیا آموخته‌ایم که راهی پیدا کنیم به بیرون رفتن از سیاهچاله‌ای که زندگی نزدیک به چهل میلیون انسان را فروبلعیده است؟

د پانو شمیره: له 1 تر 1

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني دلیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرو مخکي په خیر و لولئ